

Nro. 12.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Februar. 9-dik napján 1796-ik
esztendőben.*

Német Birodalom.

A' *Biponti* hertzegegből jött levelekből olvas-
suk, hogy onnan is ki takarodnak a' *Frantziák*
's mind közelebb közelebb mennek hazájokhoz,
azomban el szaggatták az' ott lévő kö hidot, 's
mély sántzokat ástának a' város előtt, hogy ek-
képen meg akadályoztathassák az oda menendő
Német seregeket.

A' *Moguntzia* előtt fekvő *Hechshaimi* tetőt,
mellyen rettenetes sántzokat hánytak a' *Frantziák*,
még is azért Oct. 29 dikén egy fél óra el folyása
alatt el foglalták azt a' Cs. K. seregek, egy vár
fog építeni, 's illendő erősségekkel körül vétetni,

a' melly munkának nagyon kedvez a' mostani mértékletes idő.

*Düßzeldorf*ből ilyenképen írnak a' jelen levő hadi környülállásokról: „Itten ugyan fegyverüzítés vagy: mindazáltal mind itt, mind körülötünk nagy hadi készüléteket tétetnek a' Frantziák; benn a' városban és körülötte mintegy 2500 ember fekszik; a' *Rénusra* hajló 47 batteriáknak készítésében városunk is kénytelen őket segíteni, 's minden nap bizonyos számú munkásokat küldeni. A' *Rénuson* való hid még most is áll a' rajta való által menetel szabad, *Hatri* Generál itten a' kormányozó. Minthogy *Koblentz* városa még most sem fizethette le a' reá vetett hadi sattsót, tehát azt végzették az ott lévő Fr. hadi Commissariusok, hogy a' V. fejedelemhez és a' városhoz tartozó erdők ki vágattatván adattassanak el, mellyek már ennekelötte is nagyon meg ritkítottak a' sántzokhoz pallisádákhoz 's több e' félekhez szükséges fáknak ki vágatása által. — Minthogy a' fegyverüzítés ki hirdetésétől fogva több helyeken sokan által szöktek a' *Rénuson*, dobzó alatt ki hirdettetett, hogy az illetén titkon által menőket szabad lészzen a' külső-örön álló katonáknak meg fogni, 's mindenektől még folgtani. — *Jourdán* Generális parantsolatjára hirtelen el kellett *Kleber* Generálisnak *Koblentz*-ből menni. — Az ott lévő klastromokban ugyan egy katona sem kvártélyozik, azomban minthogy a' társzekerek 's több effélék ottan tartatnak; igen sok lopás esik azokban. — Az ott fekvő Fr. truppok nagy részént Nemetekből állanak.

Alsatia *Strasburgal* edjűtt 8 millió liver készpénzt köteles fizetni az erőltetett költsön adásban. — Néhány Fr. osztályokban nem akarván az ifjak a' táborba meenni öljve ütötték magokat, 's imitt amott lappanganak az érdökben; féltő hogy a' Fr. Comitatus második *Vendéve* ne tsinálják az illetén emberek. —

Austriai Belgium.

A' belső dolgokra ügyelő Fr. minister *Benezech* kemény parantsolatot küldött a' *Brüsseli* departementalis kormányizékhez azokra az *Belgiumi* emigránsokra nézve, a' kik néhány időtől fogva hazájokba vissza tértenek. Minden municipalitasok, az az előjárók, köteleztetnek az ilyen vissza tért emigránsokat magok eleibe idézni, vissza térésének idejét és óráját, nem különben magok viselkedését szorosán fel jegyezni, melly végre minden municipalitás két protoculumot tartozik készíteni, és az egyikben azt fel írni, akarják e' ezek a' vissza tért emigránsok magokat a' Fr. Respublika törvénye alá vetni avagy nem? A' másikkban pedig erköltsi tulajdonságok, tsendes vagy nyughatatlan életek fog fel jegyeztetni, és végtére *Párisba* küldetni. — A' *Genappéi* zenebonának részesei közt egynéhány szerzetes atyák is voltak, nevezetesen a' *Villersi* apáturak közül. Még most is sokan hányatnak közülök tömlöztökre; de azért még is meg nem szűnnek a' zenebonák, még most is nagy száma vagyon azoknak, a' kik a' Fr. constitutiót nem tsak bé nem akarják venni, sőt közönséges helyen ótsárolják azt. Ugy hallatik, hogy az *Ostendai* kikötőhely körül fel 's alá járkáló Anglus hajók sok fegyvert és munitziót küldöttek a' *Belgiumi Flammandusoknak*.

Sokan azok közül, a' kik az erőltetett költsönözésnek első classisába tettek, azon panaszkodtak a' kormányzéknek bé adott instantziájokban, hogy ő reájok erejek felett való adó vettetett légyen, 's egyszersmind annak meg kiszebitéséért esedeztek, mellyre azt a' választ vették, hogy valameddig a' reájok vettetett erőltetett költsönözésnek egy harmad részét le nem fizetik, addig semmi választ nem nyernek kérésükre.

Nagy Britannia.

A' királyné születése emlékezetének napján a' szokás szerént sok urak és asszonyok mentek ö Felsége tiszteletére, a' midőn az udvari Poëta *Piy* egy igen szép ódát musikáltatott el. Maga a' királyné tsak együgyűen, ellenben a' király igen pompáson vólt fel öltözve. Jelen vóltak a' *Hollandiai* helytartó fejedelem és fejedelméné is; a' *Towerben* erőssen ropogtak az ágyúk, a' kikötőhelyben pedig egész nap lobogtak a' hajóknak vitorlái; estve ö Felségek, a' kereskedők, és a' közönséges hivatalosok házaik szépen meg vóltak világosítatva.

A' Fels. Császár engedelmeből sok gabona és búza fog vitetni a' *Wisztula* vizén *Galliciából Angliába*. — Ottan is olly engedelmes idők járnak, hogy egészzen ki hánytak az előfák, és a' zöldborsó szára is egy lábnyi magasságú a' kertekben. — A' mézárosok, a' vendégfogadósok, 's több efféle emberek *Norrégiából* hozattak magoknak jeget. — *Blanchárd* a' maga levegő égben repülő hajójával *Bostomban, Amerikának* nevezetes városában vagyon. — Ama híres *Párisi* táncos *Vestris Londonba* hivatott az Opera háznak kormányozói által, el is ment vólna örömet, de meg tiltatott a' Directorium által, a' melly meg nem engedi a' férfiaknak, hogy az Országból ki menjenek. — Azoknak a' hadi és hajós seregek tiszteinek, a' kik a' *Jó reménység hegyét* el foglalták, egyen egyen 10000 font sterling ígértetett. — A' *St. Domingó* szigetében lévő *Fr. rojalisták* két Commissáriust küldöttek *Londonba*, a' kik által azon panaszolkoznak, hogy igen sok üldöztetést és nyomoruságot szenvedtek az Anglus kormányozóktól, és hanemha sorsok meg fog jobbitani, kéntelenitetnek másképen gondolkodni. — A' *Spanyolok* és *Amerikai szabad Statusok* közt leg közelebb véghez ment békességnek leg nevezetesebb tzelja az, hogy az utólsóbbak szabadosan hajó-

kázhasanak a' *Miszizippi* folyó vizen, és hogy szabadosan vehessenek magoknak hajóknak való fát. — A' *Yorki* hertzezné teherben vagyon. — A' *Wallisi* hertzeg asszony már gyermek fekvő ágyahól fel költ, és edjött ebédelt a' férjével, a' izületett hertzeg asszonyka is friss és egészséges.

Az *Edinburgi* fő iskolának közönséges tanítója és a' törvényt tanító facultásnak előülője *Erskine Henrik* meg foztatott ezen hivataljától, azért, hogy a' minapi két *Billnek*, a' mellyek által t. i. az *Angliai* szabadság nagyon meg szoritott, ellent állott, 's helyette a' *Skotziai* Generalis Procurator tétetett azon tudománynak igazgatójává.

A' *Newgati* tömlötzen ülő foglyokra, *Crosfield*, *Smith*, *Lemaitre*, és *Higiusra* nézve, a' kik a' király élete után intselkedtenek, és mérges nyíllal löttek reája, azt végzette a' nagy *Jury*, hogy mint főben járó bűnösök vonattassanak kérdőre.

A' halálos bűnbe estekre nézve különös, és más *Európai* Birodalmakban nem gyakorlott törvénye és törvény-folytatás módja vagyon *Angliában*, mellyet a' régi *Görögöktől* és *Rómaiaktól* költsönöztenek. Mihelyt valaki valamelly bűnért el vádoltatik és meg fogatik, azonnal kérdőre vonja ötet a' biró, és ha bűnösnek találja, a' tömlötzen küldi, ha pedig ártatlannak lenni látja, el botsátja. A' bűnösnek lenni találtatott, a' midőn a' sor reája kerül, ki vitetvén a' tömlötzből, ismét a' biró eleibe vitetik, holott a' véle egyenlő rangú és állapotú lakos társai közül 12 *Juryt* avagy eskütt személlyeket talál, olyanokat, a' kik egészen járatlanok lévén a' törvényes dolgokban, egyedül józan okoskodások és lelki ismeretek meg győződése szerint ítélnék azokból, a' mellyeket a' tanúk beszédjeből és vallástételekből hallanak. Hogyha ezen *Juryk* közt találatik egy vagy több olyan, a' kik ellen a' tör-

vénybe idéztetnek valamely ki fogása volna, tehát azok helyett mások, 's olyanok hivattatnak a' bíró által, a' kik minden rélzre való háj-lás nélkül valóknak lenni ismértetnek. Ezen 12 *Juryknak* és a' bírónak jelenlétekben a' Prókátorok az elő hivatott tanúkat minden környülállásokról ki tudakozzák, néhánykor egyik vagy másik *Jury* is kérdést teszen; a' törvénybe idéztetett ellenben halgat, mivel az *Angliai* törvények szerént senki sem lehet maga magának vádolója. A' tanúknak meg halgattatások után a' vádoltatottat meg kérdi a' bíró, akarja e' magát vagy izemélyessen, vagy Prókátor által védelmezni avagy nem? Annakutánna a' *Juryk* ítélik meg, hogyha méltó e' a' bűnös a' halálra avagy nem, mind a' két esetben szükséges mind a' 12 *Juryknak* egymás közt való meg egyezések; hogyha pedig meg nem egyezhetnek egymás közt, a' vizsgáló ház mellett való oldal szobába záratnak, és mind addig ki sem bocsátatnak, valameddig egymás közt meg nem egyeznek. Végső ítélet tetelek tsak két szóból álló, t. i. *Guilty* és *Notguilty*, az az, *bűnös*, *ártatlan*. Hogyha a' *Juryk* közül valamelyiket ezen törvényes gyűlés alatt a' szél vagy guta meg üti, szabadon bocsátatik a' törvénybe idéztetett, akár bűnös akár büntelen legyen ő, mivel az *Angliai* törvények szerént, senkit sem szabad ugyan azon egy dologért kéttzer vagy többzör a' *Juryk* eleibe idézni. A' kit a' *Juryk* büntelennek ítélnék, mindjárt akkor szabadon bocsátatik; a' kit pedig bűnösnek lenni ítélnék, visszavitetik a' tömlőtze, 's harmad nap alatt ki mondatik fejére a' sententzia. A' gyilkosok mindjárt a' *Juryk* jelen létében halálra ítéltetnek a' bíró által. Ez a' 12 személyből álló *Jury* hivatik kis *Jurynek*; nagy *Jurynek* neveztetnek pedig azok a' 17 személyből álló törvény tudók, a' kik, minekelötte az el vádoltatott a' kis *Juryk* eleibe idéztetne, meg szokták háyni vetni és határozni, méltó e' az el vádoltatott a' törvénybe való idéz-

tetésre avagy nem (d). Vid. *Wendeborn von dem Zustand des Staats, der Religion, der Gelehrsamkeit und der Kunst in Großbritannien, Tom. II.* Innen ki tettzik, hogy *Angliában* igen rövid szokott lenni a' törvényes dolgoknak folytatása.

Frantzia Ország.

L'ami des Loix nevű *Párisi* újság illyenképen emlékezik a' múlt Jan. 21-dik napjáról, arról, a' mellyen néhai *XVI. Lajos* szeréntsétlen király dühös jobbagyái által meg öletett: „Ezen a' napon, *úgymond*, nagy dolgot akarnak a' rojalisták végbe vinni, a' kik nem tsak itt *Párisban*, hanem a' *Fr. Republikának* más részeiben is nagy számmal vagynak; és a' kiknek az a' planumok, hogy a' nevezett napon ugyan egy orában számos patriotákat meg ölhessenek. — Az említett napon igen sok tzedulák ragasztattak a'

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(d) *Hogy a' régi Görögöknél és Rómaiaknál ehez hasonló törvény folytatásnak módja volt, meg tettzik Curtiusból és Pliniusból. Az elsőbb Philotas szomorú meg öletésének előbeszélésében azt jegyzi meg, hogy a' főben járó bűnbe esteket mind addig meg nem büntethették a' Macedóniai királyok, valameddig a' háborúban a' hadi seregek, a' békességben pedig a' nép bűnösnek lenni nem ítélte volna az el vádaltat. In capitalibus rebus, inquit, vetusto Macedonum modo, inquirebat exercitus, in pace erat vulgi. Nihil potestas regum valebat, nisi prius valuisset auctoritas. Curtius Lib. VII. c. 8. — Hogy az el vádoltatotnak szabaltsága volt az clötte gyanús bírákat bé nem venni, bizonyítja Plinius Paneg. c. 36. Licet, inquit, rejicere, licet exclamare, hunc nolo, timidus est, et bona seculi parum intelligit, illum nolo, quia Caesarem multum amat.*

Thuillerie volt királyi palotának falaira, melyeknek ide ment ki a' foglalatja: Atyánkfiai és barátink! Újjabb gonofz fel tétélek vagynak munkában — vigyázzatok a' történetekre — esküvéssel kaptsoljátok öfzve magatokat velünk! Sok állortzás *Chouánsok*, több gyanús személlyek vagynak közöttünk, és gyakorta való gyüleaseket tartanak a' rojálisták. Tanúljuk meg, miként keljen gyözöd lmeinket hasznunkra fordítani s. a' t. Az 1789-dik efsztendei patrioták."

Egy más nyomtatott tzedulában arra serkengettetnek az 1789-dik efsztendei patrioták, hogy a' fenyegető nyughatatlanságok közt kaptsolják öfzve magokat a' Directoriummal és a' törvénytévő corpusokkal. *Dumont* nemzeti deputatus úgy iratik le ebben, mint a' patriotáknak meg engesztelhetetlen ellensége s. a' t. — Mindezekből, így fzőll a' *Courier universel* nevű *Párisi* újság, a' tettzik ki, hogy az 1789-dik efsztendei patrioták újjabb revolutiót kívánjanak, melly hogya tökéletességre mehete, egész Fr. Országot vérözön boritaná el. — Az is világos, hogy sokan találtassanak olyanok, a' kik a' monarchica igazgatásnak formáját vissza állítani igyekeznek.

Egy más *Párisi* újság így fzőll a' többek között: Újjabb nyughatatlanságoknak forgó szelei mutogatják magokat a' Fr. Respublika horizonján, igen sok békételen emberek lappanganak közöttünk, de vallyon mitsoda eszközőkel fognak élni a' Respublikának számlálhatatlan fegyveres légioi ellen, nem látjuk, egy szóval akármihez nyúljanak, akármint iparkodjanak, 's akármint törekedjenek a' Respublika constitutiojának le rontására, semmiképen nem fognak böldególni, mindeneken diadalmat vesznek a' mi hatalmas kormányozóink." (A' végén válik meg, mitsoda végé léfzen a' Fr. revolutiónak, olyan e', a' mimémüt a' patrioták kívánnak, vagy a' minémüt a' rojálisták reménylenek).

Az el óltatott áhétatosság apródonként viffza tér Fr. Országba, tsak *Párisba* nem, ho-
lott a' felettébb való bújaság, dorbézolás, mu-
lattság, 's több éfélék el felejtetik a' lakosok-
kal teremőjök és magok eránt való köteles-
ségeknek bé tellyesítéséi. Néhány tartományok-
ban mind a' karátsonyi innep napokon, mind az
új esztendőben példás áhétatosságot mutattak, a'
sok szükséggel és vizontagságokkal 4 esztendőtl
fogva küzködő lakosok, és azokat a' *Hannoverai*
fogoly katonákat is, a' kik *Troyesen Champagnia-*
nak városán kerezttül masiroztak a' fel tserélte-
tés végett, a' templomokba bé menni, és a' Sz.
mise alatt a' földre le térdepelni kényszerítették.
Ellenben még most is a' szabattság fái körül tar-
tatnak a' lakadalmak. — Meg tartásra méltó do-
log, hogy a' Fr. lakosok keményebben bánnak
az által szökött, mint a' hadi fogságba esett ka-
tonákkal. *Troyesben* zoo által szökött *Austriacus*
katonák különös kalfárnyába tsukattak, holott
sok éh kortyot, és gyomor korgást szenvednek,
's valamennyifzer ki botsátatnak, ki gúnyoltatnak
a' község által (Tanuságára lehetnek azoknak, a'
kik meg rontván fejedelmeknek zászlója alá le
tett hiteket, által futnak az ellenséghez, azt gon-
dolván, hogy ottan mézes máléval tartják őket).

A' Directoriumnak végzése szerént, a' *Pá-*
risi rakott bibliotékán kívül, minden osztályok-
ban egy egy közönséges bibliotéka fog lenni,
mellybe kinek kinek, a' ki tudományát öregbi-
teni akarja, szabados bé menetele lélzen, 's sza-
badosan élhet az ott lévő könyveknek hasznával.
E' mellett minden közönséges oskoláknak külö-
nös rakott könyv tárok fog lenni, és mind, ezek
mind amazok a' ki adatandó újj könyvekkel sza-
poritatni, melly végre különös töke pénz rendel-
tetik, adjuk hozzá, *ha lélzen*. — Mivel egélf Fr.
Országban igen szük a' só, azt végzette a' Di-
rectorium, hogy a' szükölködő szegénységnek in-
gyen úgyan nem, de óltsó áron a' nemzeti maga-

zinumokból adattassék só. — *Tallien* nemzeti képviselőnek szép felesége gyakorta meg jelenik a közönséges játékaező helyekben olly gazdag gyémántos fovel, hogy egynéhány milliora betsültetik fejének ékessége.

Jan. 19 dik napján, következő tizikkelyekből álló rendelést tett a' 200 füzemelyből álló öreg Tanács. 1) Minden külső tartományokra ki menendő pénz váltásnak, akár idegen, akár Fr. pénzben legyen az, azon áróban kell lenni, a' mellyben vagyon Fr. Országban. 2) Az interesnek, a' bélyeges papirosnak és a' postán küldött levél árának is melléje kell adatni. Ez a' rendelés *Hollandiára, Helvétiaúra* és a' *Rénus* jobb partján fekvő Német Orzági tartományokra is ki fog terjedni.

Sokan, a' kik a' Respublikának költsön adott pénzeikért interest kívánnak, egy promemoriát nyújtottak be Jan. 20-dikán az ifjú Tanácsnak, mellyben igen eleven színekkel festették le mostani nyomorúságokat, 's azon panaszolkodtak, hogy ezen erőltetett költsön adás által tsak nem egészen köldülő táskára és botra szorúltak. Bé adott irásokot a' Finantzialis Commissionak adata által a' nevezett Tanács, olly véggel, hogy panaszjaikat szorossan meg vizsgálván, minél előbb tegyen arról illendő jelentést.

Ugyan ezen alkalmatossággal az 1789-dik efitendei pátrióták is egy irást nyújtottak bé azon Tanácsnak, mellyben azt erősitik, hogy a' közönséges hivatalt viselő személlyek is kedveznek a' rojálistáknak; egyfzérsmind arra kötelezik magokat, hogy készek minden vagyonaikkal, sőt életekkel is a' törvényhozó tanácsoknak szolgálni. Ezen irásaikat a' Directoriumhoz utasította az ifjú tanács.

Lassan lassan mind ki vettetnek az öreg és ifjú Tanácsból azok, a' kik a' revolutio alatt vala-

melly tetteik által magokat gyanúsakká tették, vagy a' kiknek emigrált attyokfiak vagynak, azt gondolván felőlök, hogy azokkal titkos egyvetéresben légyenek, és a' kormányzóknak minden végzéseit 's titkait ki jelentik. Illyen végzés hozatott Jan. 1 -dikén a' *Ligerisi* osztály deputátusa és az ifjú Tanács tagja *Ferran-Vaillant* ellen, a' ki azzal vádoltatott, hogy a' gyülekezetek' öszve gyűléseknek alkalmatosságával valamelly pártos végzésnek irta volna a' maga nevét alá.

Az *Austriai* fogsághól haza ment képviselők, 's nevezetesen *Camus* sokféleképen festik le a' fogságaik alatt történt tetteiket és Izenyvedéseiket az ifjú Tanács gyűléseiben. Minap egy híres mester figyelmetesen halgatván *Bournonville* Generalis és *Drouet* posta mester beszédjeit (ez a' posta mester az, a' ki néhai *XVI. Lajos* királyt Fr. Országhól való ki utazásakor, *Varenesben* le tartoztatta, 's *Párisba* vissza küldötte), meg boszszonkodván így szólott: *Messziről jötteknek könnyű hazudni.* A' *Courir universel* nevű *Párisi* újság szerzője erre neki azt mondotta: Barátom a' nemzeti képviselők nem lakajok hogy hazudjanak, rendkívülvaló dolgokat hallasz tőlök, és bátor a' nemzeti képviselőnek beszédje hihetetlennek lenni láttassék is, mindazáltal semmi hazugság nem lehet abban.

A' tengeri dolgokra és a' hajós seregekre ügyelő minister ekként festette le a' Directorium előtt. azoknak jelenvaló állapotját: „A mi marinánk, *úgymond*, igen szomorú állapotban vagyon, és szükség eddig való halálos álmaikból fel seikenteni. — Rendeletlenségeknek leg főbb oka a' hajós Commissáriusoknak és tiszteknek tudatlanságok. Azok eránt a' jó alkalmatos és gyakorlott Admiralisok 's hajós Kapitányok eránt, a' kik a' király idejében szolgáltak, semmi bizodalnok nintsen a' páriotákua, az újjabbaknak pedig rangot és hivatalt osztogathat a' Respublika, de tudo-

mányt nem tölthet tötséren a' fejekbe. A' hajós tiszteknek tudatlanságok annyira ment, hogy nem régiben egy hajós orvos látogatására menvén egy tisztnak, hajós Kapitánynak lenni tartatott, kinek az elmés orvos ekként felelt; igen is kapitány vagyok és a' *Chiron* hajóját kommandirozom. Nem esmérem, felele amaz, ezt a' hajót."

Olafz Ország.

A' *Majlandi* tudósítások fzerént egy hadi tanáts fog ottan fel álitatni, mellynek leg első foglalatossága léfzen, az *Olafz Orzági Cs. K.* armádiánál múlt őszel esett fzerentsétlen történeteknek szoros meg vizsgálása. — *Argenteau Cs. K.* Generális, a' ki azon fzerentsétlenség előtt tsak két nappal vette kezére a' kormányt, maga is sürgeti ezt a' meg vizsgálást, hogy ekképen az utóbb következett dolgokat az előbbiekkal öfzve lehessen tenni, 's az által meg itélni, hogy ha ő lett légyen e' azon fzerentsétlenségnek oka, vagy pedig más valaki?

Frigyes Belgium.

Ambár eleinte mind a' *Gröningai* mind a' *Frisiai* tartományok vonogatták légyen is magokat a' memzeti gyűlésnek öfzve hivatásától: még is mindazonáltal most azokban is meg egyeztek a' választó gyülekezetek, 's készebbek kevés károkkal a' *Hollandiai* képviselők kívánságának engedni, mint az *Utrechti* uniótól el szakadván magokat függetlenségbe ejteni. Ellenben *Zelandia* még most is áihatatos előbbi végzése mellett, 's világosan ki nyilatkoztatta a' több szövetséges tartományoknak, hogy ő semmi esetben le nem mondhat a' maga elsőségéről. Úgy láttzik mindazáltal, hogy ezen tartománynak lakosai nem egy értelemben légyenek annak képviselőivel; leg alabb 592-en közülök egy írást adván bé az előjáróknak következő kérdésekre ki-

vántak magoknak feleletet adatni: 1) Mitsoda eszközökkel élnének hazájoknak védelmezésére, hogyha az uniótól el szakadnának? 2) Meg esmérnék e' más hatalmasságok és Frantzia Ország az ő mástól való nem függéseket? 3) Vagyon e' a' lakosoknak elengendő költségek a' tartomány adosságáinak ki fizetésére, és a' Status ki adásának viselésére? 4) Meg maradhatna e' az a' tartomány a' napkeleti Indiai örökségeknek birtokában? (Erre a' kérdésre leg jobb választ tudna adni a' *Londoni Ministerium*). 5) Vallyon azon idegen terméseket, a' mellyekre el kerülhetetlen szüksége vagyon azon tartománynak, de a' mellyeket a' több tartományoktól vett még ekkorig, a' maga kebeléből ki szerezhetné e' s. a' t. Végtére azt ohajtják ezen irásokban, hogy jobb volna nékiek is a' több frigyos tartományokkal edjütt tartani, és a' nemzeti gyűllésből folyandó hasznokból vélek edjütt részt venni. — *Frislândia* 70000 forintot ajánlott a' *Respublika* hajó seregének öregbitésére.

Török Birodalom.

Az *Archipelagusban* ólalkodó Fr. eskadre minap egy Orosz és Austriai hajokra bukkanván, mellyek a' fekete tengerből jöven vissza, a' rajtok-lévő portékával egyetemben *Zantéba* menni igyekeztek, azokat el foglalta, és más neutrális vitorlák alatt repülő hajók után is ólalkodott. Mihelyt értékre esett e' dolog a' *Smirnai* kikötőhelyben Fr. hajókat zárva tartó Anglus fregatáknak, leg ottan fel óldozták azokat az ostrom alól, 's tovább mentek. Azonközben a' fenyos Porta is rendkívül való hadi készületeket tétet, 's minden kikötőhelyeibe parantsolatot küldött a' hadakozó hajóknak serény ki készítésére. Az Orosz követ nem régiben jelentést tévén a' *Reis-Effendinek* Lengyel Ország fel ofztásáról, belzédjéhez ezt is hozzá tette, hogy nem reményli, hogy

ez által a' két udvar között való jó egyesség meg háborítatna.

Magyar Ország.

Egerből Jan. 30-dikán. Kegyelmes fő Ispán Urunk Gr. *Ijsterházy Károly Eszter* Püspök ö Excellentiája majdnem 6 ezteadók után harmad nappal ennekelötte építő Izéket tartván, ki vévén két Vice Szolgabiráink változását, tsak nem egészen meg hagyattak a' megyénkbeli tisztviselők előbbi hivataljaikban. Sokan sokáig törekedtek, hogy minket a' mi kedves elő al-Ispányunktól, *Tek. Páy János Bertalan* Királyi Tanácsos Úrtól meg foszthassanak, de semmire sem mehetek, mivel tsak nem fél óráig szüntelen harsogván a' neve, le ültetett helyére kegyelmes fő Ispányunk ö Excellentiája által, a' midőn olly nagy vivát kiáltás és tapsolás támadott, hogy talán két hét múlva is meg fog a' kékség tenyereinken láttatni.

Kis-Hont Vármegyéből Jan. 22-dikén. Ujságink mintsenek de óság elég, telünk igen sáros, két héttől fogva nagy sűrű köd uralkodik köztünk, melly miatt mind a' betegeknek, mind a' hóltaknak száma felesen szaporodik. — A' himlő is nem kis pusztítást teszen a' gyermekek közt, mind itt, mind más helységekben; nevezetesen *Jólsván* nagyon meg dézmálta őket, száznál több meg halván közülök.

Egy valaki azt írja *Liptó Vármegyéből* a' *Magyar Kúriának*, hogy ottan is rendkívül sok betegek vagnak, és hogy a' múlt Augustus hólnapjától fogva Jan. 1-ső napjáig 3222 gyermek hólt meg a' himlőben. — Több *Magyar Országi Vármegyékben* is uralkodik ez a' pusztító nyavalya. Vajha nemes Hazánkban is meg szünne már valahára a' himlőbóltás éránt való bal vélekedes, nem siratnák annyi sok édes atyák és anyák a' himlő által el ragadtatott kedves magzatjaikat.

Egy tudós Anglus doctor azt jegyzette meg, hogy a' himlőbéoltása és practizálása előtt 100 himlős gyermek közül 90 holt meg, és tsak 10 maradt életben; minekutánna pedig a' himlőbéoltás azon Országba bé vétetődött, azolta 100 himlős gyermek közül tsak 10 hal meg 's 90 marad életben. Hát nem elegendő okunk vagyon e' arra, hogy e' részben mi is kövessük *Angliának* és más *Országoknak* jó példáját, a' mellyekben nagy házzonnal gyakoroltatik ez az emberi nemzetre nézve igen halznos mesterség.

Erdély Ország.

Déváról Jan. 26-dikén. Ma Pál fordult köddél ember meg hal döggel! közönséges peldabeszédje a' Magyaroknak. Addig 's addig halljuk *Oláh Országban* a' pestist uralkodni, hogy már *Hunyud Vármegyével* határos *Oláh Országi* szélekre is el hatott, sőt mivel már egy *Syli* nevű helységbe bé harapozott, szorgalmatosan munkálódik a' N. Vármegye a' jó rendelések meg tételében, hogy a' passzasok öriztetvén, senki se bé, se ki ne bortsátassék. Az *Oláh Ország* felöl való határ szél fegyveres katonákkal ván meg rakva; azon belöl más rendbeli vigyázat áll 300 nemesekből, két hétig ennyit tartatott *Háttzeg* vidéke; más két hétig ismét annyit a' *Hunyud Vármegye Maros* mellyéki kerülete; a' harmadik felváltást *Zaránd Vármegye* téfzi. E' mellett minden helységekben búzgó áhétatosságok tartatnak. — Bezzeg meg szeppentünk mi is, mivel az idő ködös, nehéz szagú, sem esső, sem fagy, sem hó nintsen, úgyhogy ugyan jó módja van a' pestisnek a' leg keményebb vigyázatokon is a' levegő égben való által jövetelében, mivel itt benn a' várason a' harmadik házat sem láthatjuk ellöttünk a' sűrű köd miatt.

A' napokban öfzve talál veszni a' *Dévai* méfzáros a' legényével; 's képzelvén magának hogy

ő épen az a' kutyája vólna, mellyel a' vágni való marhákat le szokta vonatni, a' szegény legénynek az orrát egézzlen le harapta, a' felső felétől fogva az allyáig le hástotta, melly seb eleinte vezedelmes vól, hanem már most alkalmasan gyógyúl.

Az Ekklésia vól oskola mestere *Damó Károly*, vagy mint néha magát írta *Karli*, belé szerezett egy tiszttartónéba, kinek férje az uraság jószágában falun gazdáskodván mester uram mind addig tanulgatta véle edjűtt a' conjugatiót, mig egyszer véletlenül a' gazda estve haza jövén, mester uramat az allzonyal edjűtt az ágyban a' praesens tempuson kapta, onnan le húzatta, keményen meg declináltatta, meg kötöztette, reggelig lántzon tartotta, 's akkor tsúfosan mások izeme láttára el botsátotta. — Az Ekklésia is tsúfosan el tsapta magától. Innen az a' tanúság következik, hogy mester uraimék ne a' menyetskéknek, hanem tanítványaiknak tanitgassák a' conjugatiót, különben keserves declinatiókra fognak tanitatni.

Mélt. és Tekintetes Vajai *Vay József* úr, a' Fels. királyi Helytartó Széknek Tanácsosa, hivataljának egynéhány ezttendeig igen ditséretesen, és mind a' Fels. fejedelem mind az Ország tökéletes meg elégedésekkel lett viselése után, Fels. Urunk kegyelmes engedelmeből nyugadalomra teite önnön magát.

S. D. D.